

ΠΛΗΜΜΕΛΗΣ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ· ΕΝΝΟΜΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΟΤΙ ΤΟ ΕΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ ΔΕΝ ΠΡΟΒΑΛΛΕΙ ΤΑ ΕΞ ΑΥΤΗΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ (ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ)

Αφότου καταρτισθεί η αμφοτεροβαρής σύμβαση, εκάτερο των μερών είναι υποχρεωμένο να εκπληρώσει προς το έτερο εξ αυτών την παροχή που ανέλαβε συμβατικώς να εκπληρώσει, κατά το άρθρο 361 του ΑΚ, σύμφωνα με το οποίο ο εκ συμβάσεως αναλαβών κάποια παροχή προς τον αντισυμβαλλθέντα, είναι (συμβατικώς) υπόχρεως να την εκπληρώσει¹. Εάν τώρα η παροχή του ενός εκ των μερών της συμβάσεως προς το έτερο εκπληρώνεται πλημμελώς, **τούτο φυσικά δεν συνεπάγεται αυτοδικαίως την εξάλειψη της απαιτήσεως του εκπληρώσαντος πλημμελώς απέναντι στον αντισυμβαλλόμενό του**, (όπως αβασίμως υπολαμβάνει η αντίδικος), **παρά μόνον έχει ως μοναδικό έννομο αποτέλεσμα το ότι ο λαβών την πλημμελή παροχή έχει εκ του νόμου δικαιώματα απέναντι στο άλλο μέρος της συμβάσεως**². Τα δικαιώματα αυτά πρέπει να τα ασκήσει, προβάλλοντάς τα στο δικαστήριο, ως ένσταση καταλυτική του δικαιώματος του αντισυμβαλλομένου του³. **Διαφορετικά, ο ισχυρισμός περί πλημμελούς εκπληρώσεως της παροχής, δεν έχει απολύτως καμμία έννομη συνέπεια απέναντι στον εκπληρώσαντα πλημμελώς την παροχή του, ο οποίος επομένως συννόμως δικαιούται να ζητήσει από τον αντισυμβαλλόμενό του να του εκπληρώσει την δική του παροχή**. Συνεπώς, μετά την δογματική ανάλυση που προηγήθηκε, καταφαίνεται πλέον ευκρινώς ότι και αν ακόμα η

¹ Πρόκειται περί εφαρμογής στον αστικό κώδικα της γνωστής αρχής του ρωμαϊκού δικαίου «pacta sunt servanda». Βλ. προχείρως, Σταθόπουλο, στον ΑΚ των Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, υπό το άρθρο 361 περιθ. αριθ. 3 σελ. 288. Τον ίδιο, Γενικό ενοχικό δίκαιο³, § 13 I 2 α σελ. 245. Απ. Γεωργιάδη, Ενοχικό δίκαιο, Γενικό μέρος, § 2 περιθ. αριθ. 5 και 7 σελ. 12-13.

² Για την εννοιολογική οριοθέτηση του όρου «πλημμελής εκπλήρωση της παροχής», (ως τρίτο είδος ανώμαλης εξέλιξης της ενοχής, κείμενο πέραν του Αστικού Κώδικα, ο οποίος γνωρίζει και ρυθμίζει μόνον δύο εξ αυτών και συγκεκριμένως αφενός την αδυναμία παροχής και αφετέρου την υπερημερία δανειστή/οφειλέτη), καθώς και για τα δικαιώματα του βλαπτομένου από αυτήν αντισυμβαλλομένου, βλ. όπως ενδεικτικώς : Σταθόπουλο, στον ΑΚ των Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, Εισαγ. άρθρ. 335-348, περιθ. αριθ. 18 επ. σελ. 214 επ. Τον ίδιο, Γενικό ενοχικό δίκαιο, έκδ. 1998, § 21 III σελ. 484 επ. Απ. Γεωργιάδη, Ενοχικό δίκαιο, Γενικό μέρος, έκδ. 1999, § 22 περιθ. αριθ. 7, 8 σελ. 229.

³ Βλ. Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα (Ποδηματά), υπό το άρθρο 632 § 15 σελ. 1185. Φαλτσή, Αναγκαστική εκτέλεση, Γενικό μέρος, § 34 περιθ. αριθ. 17 σελ. 488 επ. και § 39 περιθ. αριθ. 8-9 σελ. 564 επ.

παροχή μου εκπληρώθηκε πλημμελώς, (όπως αβασίμως προβάλλει η αντίδικος, πράγμα που βεβαίως αρνούμαι διαρρήδη, όπως θα εκτεθεί λεπτομερέστατα στην συνέχεια), εν τούτοις η αντίδικος μου οφείλει την δική της παροχή, (δηλαδή το συμφωνημένο αντάλλαγμα για την παραχώρηση του εκθεσιακού χώρου σε αυτήν), ακριβώς διότι δεν συνέδεσε την προβολή του ισχυρισμού της αυτού με προβολή ενστάσεως (τεχθείσας εκ της πλημμελούς αυτής εκπληρώσεως) καταλυτική της αξίωσής μου⁴. Υπενθυμίζω δε στην αντίδικο, ότι στο πεδίο του αστικού δικονομικού δικαίου, **ισχύει ο κανόνας ότι ένα δικαίωμα που αποκτήθηκε κάποτε, καταλύεται μόνον αφότου εναντίον του ασκηθεί (και αποδειχθεί ως αληθής) καταλυτικός ισχυρισμός, δηλαδή καταλυτική του δικαιώματος αυτού ένστασις**⁵. Κατά ταύτα, ισχύει ακόμη η ανωτέρω αξίωσή μου κατά της αντιδίκου, (δεν είναι ανύπαρκτη, όμως λανθασμένως διατείνεται), γι' αυτό και ορθώς εκδόθηκε η προσβαλλόμενη διαταγή πληρωμής, αφού η αντίδικος οφείλει το υπόλοιπο του συμφωνηθέντος ανταλλάγματος (που αποτελεί και το αντικείμενο της διαταγής αυτής) και εντεύθεν με την καταβολή μόνο της προκαταβολής δεν επήλθε εξόφληση της οφειλής της προς ημάς, όπως λανθασμένως υποστηρίζει με τον προκείμενο λόγο της ανακοπής της..

⁴ Κατά την ρητή διάταξη του άρθρου 262 § 1 ΚΠολΔικ, η ένσταση (είτε είναι γνήσια είτε είναι καταχρηστική – ΑΠ 1058/1999 Δ. 1999,396) πρέπει, για να έχει λυσιτέλεια, να διατυπώνεται σ' αυτή συγκεκριμένο αίτημα (ΑΠ 943/1991 ΕΕργΔ 1992 σελ. 666 επ. και ιδίως σελ. 668. ΑΠ 605/1980 ΝοΒ 1980,1975), διαφορετικά απορρίπτεται και αυτεπαγγέλτως (ΕφΘεσ 3348/1995 Ελλ-Δνη 1996,1405) ως απαράδεκτη, λόγω της αοριστίας της (ΑΠ 1031/1993 ΕΕΝ 1994,612. ΕφΘεσ 307/1994 Αρμ. 1994, 923).

⁵ Στο πεδίο του δικονομικού δικαίου, οι κανόνες δικαίου διακρίνονται σε κανόνες δημιουργικούς και σε κανόνες καταλυτικούς αξιώσεως (: κανόνες δικαιοφθόροι, δικαιοκαταλυτικοί, δικαιοανασταλτικοί). Ο παραγωγικός αξιώσεως κανόνας εισάγει μία αρχή : ότι κάθε φορά που συντρέχουν οι προϋποθέσεις του, τίττεται το δικαίωμα, στο οποίο αναφέρεται το πραγματικό του. Αντίθετα, ο καταλυτικός αξιώσεως κανόνας εισάγει μία εξαίρεση από την αρχή αυτή, αφού καθορίζει τις προϋποθέσεις, κατά τις οποίες - κατ' εξαίρεση - το δικαίωμα δεν τίττεται, παρ' όλο που συντρέχουν οι όροι της γέννεσής του. Στους καταλυτικούς κανόνες δικαίου στηρίζονται οι ενστάσεις, αντενστάσεις, επαντενστάσεις κ.ο.κ. Συνεπώς, κατά κανόνα, ο ενάγων επικαλείται γεγονός δημιουργικό αξιώσεως και ο εναγόμενος προτείνει γεγονός που στηρίζεται σε καταλυτικό κανόνα δικαίου, με τον οποίο καταλύεται ή ανενεργοποιείται ο δικαιολόγος κανόνας δικαίου, επί του οποίου εδράζεται η αγωγή (Φραγκίστας/Φαλταή, Δίκαιο αποδείξεως, 1985, § 3 ΙΙΙ σελ. 20 και § 8 ΙΙΙ σελ. 107-9. Μητσόπουλος, Γνμδ, ΝοΒ 20 σελ. 449/50 και σημ. Νο 21. Μιχελάκης, Ένστασις και απάντησις εις την αγωγήν, ΕΕΝ ΙΖ, σελ. 403-4. ΑΠ 231/1988 ΝοΒ 37,591. ΑΠ 184/1972 ΝοΒ 20,881).